

روابط بین الملل

(بررسی تطبیقی آیات قرآن و قوانین بین المللی)

تالیف:

دکتر سروش امیری

زهرا میرزایی

انتشارات
فغانستان

سرشناسه	:	امیری، سروش، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	:	روابط بین الملل: بررسی تطبیقی آیات قرآن و قوانین بین المللی / تألیف سروش امیری، زهرا میرزایی.
مشخصات نشر	:	تهران: مگستان، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۲۰۶ ص.؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۰-۵۴-۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص ۱۶۵-۱۷۰.
موضوع	:	روابط بین المللی -- جنبه های قرآنی
موضوع	:	اسلام و روابط بین المللی؛ روابط بین المللی
شماره افزوده	:	میرزایی، زهرا، ۱۳۵۹ تیر -
رده بندی کنگره	:	BP۱۰۴۱۳۹۴۱۸ الف ۸/۸۵ /
رده بندی دیویی	:	۱۵۹/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۸۹۳۸۲۲

روابط بین الملل
بررسی تطبیقی آیات قرآن و قوانین بین المللی
تألیف: دکتر سروش امیری - زهرا میرزایی
صفحه آرا: لیلا حکم آبادی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۴

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۰-۵۴-۸

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

مرکز پخش:

میدان انقلاب، خ کارگر جنوبی، کوچه سرود، پلاک ۱۰

تلفن: ۸۸۲۴۹۹۵۶

فهرست

مقدمه	۷
-------	---

فصل اول: قرآن و روابط بین الملل

قرآن	۱۲
اسلام	۲۱
روابط بین الملل	۳۵
تاریخچه روابط بین الملل	۴۳

فصل دوم: قدرت و عناصر آن

قدرت	۶۱
قدرت از دیدگاه قرآن و اسلام	۷۳
فصل سوم	۷۹
دیپلماسی در روابط بین الملل	۷۹
دیپلماسی	۸۱
۱- دیپلماسی آرام یا مذاکرات	۸۵

- ۲- دیپلماسی چند جانبه یا کنفرانس ۸۵
- ۳- دیپلماسی پارلمانی: ۸۶
- ۴- دیپلماسی سران: ۸۷
- ۵- دیپلماسی سرکردگی یا هژمونی ۸۷
- ۶- دیپلماسی فناکمپلی: ۸۸
- ۷- دیپلماسی ماکیاولی: ۸۹

فصل چهارم: حقوق بین الملل و اصول حاکم بر آن

- حقوق بین الملل ۹۷
- اصل اول: همزیستی مسالمت آمیز ۱۰۲
- ۱- روش های سیاسی: ۱۱۱
- ۲- روش های حقوقی: ۱۱۴
- جنگ و توسل به زور در قرآن ۱۲۹
- اصل دوم: وفای به عهد ۱۶۵
- اصل سوم: اعتزال (۱- عدم مداخله، ۲- بی طرف) ۱۷۲

فصل پنجم: وحدت و یکپارچگی جهانی

- وحدت و یکپارچگی جهانی ۱۸۳
- وحدت و تفرقه در اسلام ۱۸۵
- وحدت در میان ادیان و اقوام ۱۹۰
- نظم نوین جهانی ۱۹۳
- نتیجه ۱۹۷
- منابع ۲۰۱

مقدمه

روابط بین الملل مجموعه‌ای از روابط و جریان‌هایی است که از مرزها عبور می‌کنند که این جریان‌ها، روابط بین حکومت‌ها، اشخاص، گروه‌های عمومی و خصوصی و کلیه ارگان‌هایی که بوسیله مرزها از هم جدا می‌شوند را شامل می‌گردد.

قرآن کتاب آسمانی ما مسلمانان که کتابی است کامل، جهانی و همیشگی، متضمن کلیات برنامه زندگی بشر (اعتقادی، اخلاقی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی) می‌باشد. «وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ» (سوره نحل آیه ۸۹) فرو فرستادیم بر تو این کتاب را که همه چیز را بیان می‌نماید و روشن می‌سازد.

از نوشته‌های بدست آمده از ایران باستان، هند، چین و یونان بر می‌آید که قرن‌ها قبل از میلاد مسیح متفکران و اندیشمندان در مورد روابط بین اقوام و ملت‌ها نظریاتی مطرح کرده بودند؛ چون نوشته‌های متفکر هندی قرن چهارم قبل از میلاد (کائوتالیا) و....

اما در قرن هفتم میلادی جهان با طلوع اسلام متحول شد. محمد (ص) خاتم پیامبران چه قبل از بعثت، چه بعد از آن قوانین و حقوق

بین الملل و روابط بین الملل را اجرا می نمود؛ همچون پیمان حلف الفضول (قبل از بعثت)، پناهندگی یارانش در حبشه (هجرت مسلمین به حبشه)، پیمان های عقبه اول و دوم (پیمانهای حمایتی)، پیمان نامه عمومی و منشور مدینه (دراصل صلح نامه ای با یهودیان بود)، پیمان اخوت و بیان برابری انسان ها، گسترش اسلام با دعوت و جهاد، برخورد با ابرقدرت های زمان و.. در سال ۱۶۴۸ م. در پیمان وستفالی، ساختار سیاسی از امپراطوری به دولت کشور و سپس به نظام بین المللی مبدل شد. در ۱۹۴۵ م. نظام دو قطبی به وجود آمد و در آن دو بلوک قدرت شرق و غرب در جهان حکمرانی می کردند، اما پس از فروپاشی شوروی زمینه برای ایجاد نظم نوین جهانی که روابط بین تمدن هاست، ایجاد شد.

و اما قدرت و عناصر تشکیل دهنده آن در فصل دوم مورد بررسی قرار گرفته است. بیشتر جنبه های روابط بین الملل در مورد « قدرت » و رفتار دولت ها در صحنه سیاست جهان مطرح می شود. « قدرت » مجموعه عوامل مادی و معنوی است که برای رسیدن به اهداف ملی در اختیار مجموعه ای معین و مشخص به نام دولت و حکومت قرار می گیرد. قدرت در روابط بین الملل همان قدرت ملی است. عواملی در جهت مثبت یا منفی، افزایش و کاهش قدرت ملی دولت ها مؤثر است.

چنان که پیامبر اسلام (ص) نیز با یاری خداوند و هدایت قرآن قدرت ملی خویش را به طرق مختلف افزایش داد. از جمله اقداماتی که پیامبر در این زمینه انجام دادند عبارت است از: تأسیس حکومت مرکزی در مدینه، جلب همراهی و پذیرش مردم، برقراری پیمان برادری و برابری، افزایش شمار مسلمین، تشویق مسلمین به تقویت ایمان و

افزایش علم و خوش رفتاری با یکدیگر، آزاد گذاردن مردم به پذیرش اسلام نه تحمیل زور، مردم سالاری دینی به عبارتی دموکراسی، برقراری قسط و عدل در جامعه و....

مورد بعدی « دیپلماسی » می باشد که در همه دوره ها از جمله اسلام حائز اهمیت بوده است. این سیاست متداول ترین تکنیک و وسیله برای حل مسالمت آمیز اختلافات بین المللی است. چنان که خداوند در قرآن وظایف دیپلماسی و دیپلمات ها را با صدقه دادن و انجام کار نیک در یک سطح شمرده است.

در فصل بعد به « حقوق بین الملل » به طور مفصل پرداخته شده است. حقوق بین الملل قوانین حاکم بر روابط بین الملل است. که از اصول و قواعد کلی و جاویدانی برخوردار است و میدان عمل وسیعی دارند. این اصول با توجه به حقوق بین الملل نوین و حقوق بین الملل اسلامی از این قرارند: اصل همزیستی مسالمت آمیز، اصل وفای به عهد و اصل اعتزال که شامل عدم مداخله و بی طرفی می باشد.

فصل آخر « وحدت و یکپارچگی جهانی » را مورد بحث قرار می دهد. یکی از آرمان های مطرح شده در قرآن برای رسیدن به سعادت و کمال « وحدت و یکپارچگی جهانی » است. چنان که خداوند در آیات فراوانی بر این امر تأکید می نمایند. چرا که اسلام دینی است که برای همه بشریت ارسال شده است. اما اندیشه ی حکومت جهانی چیزی نیست که در انحصار اسلام باشد، بلکه در اقوام، ادیان، ملت ها و مکتب های مختلف، چه در زمان گذشته و چه در زمان حال، بیان شده است. لذا وحدت جهانی، آرمانی بشری است. چنان که سومین نظم در حال وقوع در جامعه بشری نظم نوین جهانی می باشد. نظامی که در

جهت همزیستی مسالمت آمیز بوده، بیشترین و اصلی‌ترین نقش در صحنه بین‌المللی را به انسان می‌دهد. انسانی که در پی کسب مقام خلیفه الهی خود در زمین است.

در این مرحله به بررسی برخی آثار و نوشته‌های بکار گرفته شده در پژوهش می‌پردازیم با توجه به اینکه در این پژوهش حدوداً از ۲۸۶ آیه از آیات قرآن کریم استفاده شده است.

هدف پژوهش

علم روابط بین‌الملل دارای قلمرو گسترده‌ای می‌باشد. علمی است که در دو قرن اخیر به طور کلاسیک مطرح شده و در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود. کتاب‌ها و نظریاتی نیز در این زمینه مطرح شده و می‌شود، که با تغییر و تحول جهان و با توجه به مقتضیات زمانی و مکانی، برخی از آنها هم از نظر تئوری و هم از نظر عملی قابل قبول هستند و برخی دیگر نیز قابل نقد می‌باشند.

در این میان در قرآن چگونگی روابط بین‌الملل مطرح شده، از قوانین و حقوق بین‌الملل، رابطه با بیگانگان، وحدت جامعه جهانی سخن به میان آمده است. با بینشی نو و گسترده، خارج از محدوده زمانی و مکانی می‌توان مسائلی را که در جهت اهداف متعالی بشر است با آیات الهی تطبیق داده، روابطی دوستانه و صادقانه میان ملل برقرار کرد و به یک جامعه جهانی واحد رسید.

می‌توان گفت این تحقیق توصیفی - تحلیلی و طبعاً گردآوری اطلاعات نیز روش کتابخانه است.